

MATURITNÍ OTÁZKY Z DĚJEPISU 2024/2025

1. Dějiny Anglie/Velké Británie

- a. Británie v době starověku
- b. Doba římská
- c. Invaze Germánů, pohanství vs. křesťanství
- d. Anglosaská království pod nájezdy Normanů
- e. Vilém Dobyvatel a jeho nástupci
- f. Soupeření s Francií
- g. Magna Charta
- h. Stoletá válka
- i. Občanská válka a Tudorovci, angl. reformace
- j. Stuartovci a anglická revoluce, vznik parlamentarismu
- k. Británie – královna moří, kolonialismus, imperialismus, otrokářství
- l. Průmyslová a zemědělská revoluce
- m. Viktoriánská Británie
- n. Irsko
- o. Británie v 1. sv. válce a v meziválečném světě
- p. 2. sv. válka a role Británie při novém uspořádání světa
- q. Welfare state a poválečný vývoj – politika, kultura, společnost
- r. Anglie/Velká Británie a Čechy

2. Dějiny Francie

- a. Území dnešní Francie před římskou okupací
- b. Galie
- c. Rozpad západořímského impéria, příchod Germánů, vznik Franské říše
- d. Doba Karlovců – politika, kultura, společnost (feudální stát, rozdělení společnosti)
- e. Franská říše v obležení (Vikingové, Arabové, Maďaři)
- f. Král, šlechta, církev, města
- g. Soupeření s Anglií
- h. Upevnění královské moci – Filip Sličný, avignonské zajetí papežů
- i. Stoletá válka, černá smrt
- j. Reformace ve Francii (hugenoti, náboženské války, bartolomějská noc, Jindřich IV.)
- k. Snahy o absolutistickou vládu panovníka, s vrcholem za vlády krále slunce – Ludvíka XIV.
- l. Osvícenská Francie
- m. Starý režim (Ancien Régime), sedmiletá válka, podíl Francie na úspěšném boji severoamerických kolonií proti Británii
- n. Francouzská revoluce
- o. Napoleon Bonaparte
- p. Francie v 19. století (restaurace, revoluce 1830 a 1848, Ludvík Napoleon, kolonialismus, antisemitismus)
- q. Paříž – kulturní centrum Evropy
- r. Francouzsko-německé vztahy
- s. 1. světová válka a role Francie v utváření meziválečného uspořádání světa
- t. 2. světová válka
- u. Francie 2. pol. 20. století (de Gaulle, Alžír, dekolonizace)
- v. Role Francie v evropském integračním procesu
- w. Francie a Čechy

3. Dějiny Španělska a Portugalska

- a. Antická Hispánie (Kartágo vs. Řím), rozpad Římského impéria – barbarská Hispánie
- b. Arabská invaze, Pyrenejský poloostrov – křižovatka arabské, židovské a křesťanské kultury
- c. Reconquista
- d. Portugalsko 15. století – zámořské výpravy

- e. Španělsko 15. století – zámořské objevy, první pokusy o absolutismus, sjednocení Španělska, inkvizice, smlouva v Tordesillas
- f. Habsburkové na španělském trůně, dovršení absolutismu
- g. Lesk a bída říše, *nad kterou slunce nezapadá* (příčiny úpadku nejsilnější evropské velmoci)
- h. Španělsko a Nizozemí
- i. Tricetiletá válka
- j. Válka o španělské dědictví
- k. Napoleonská doba
- l. Osvobozené hnutí v jižní Americe
- m. Občanská válka ve Španělsku – gen. Franco vs. interbrigády, portugalský a španělský diktátorský režim a jejich pád
- n. Španělsko a Čechy

4. Dějiny Itálie

- a. Etruskové, Řekové, Kartaginci, Galové, italské kmeny na Apeninském poloostrově
- b. Založení Říma (tradice vs. historická skutečnost)
- c. Řím republikou (republikánské zřízení a instituce, společenské vrstvy a jejich spory, dobytí Itálie, Spartakus)
- d. Krize římské republiky (občanské války, triumviráty, přechod k císařství)
- e. Římské impérium v době prvních císařů
- f. Vrchol, úpadek a zánik starověkého Říma
- g. Křesťanství vs. pohanství a filosofie
- h. Vzdelanost a kultura starověké Itálie
- i. Barbarská království a obnovení římské říše (Karlovcí)
- j. Církevní vs. světská moc (boj o investituru, osamostatnění církve, pokusy o ovládnutí Itálie, avignonské zajetí, papežské schizma)
- k. Vzdelanost a kultura středověké Itálie
- l. Renesance a humanismus – předpoklady vzniku, dobové i místní
- m. Pokusy o sjednocení Itálie v 19. století a vznik Italského království
- n. Itálie a 1. světová válka
- o. Fašistická Itálie
- p. 2. světová válka
- q. Poválečný vývoj Itálie
- r. Itálie a Čechy

5. Dějiny Německa a Rakouska

- a. Předgermánské osídlení a příchod germánských kmenů
- b. Konflikt a spolupráce s Římem
- c. Stěhování národů
- d. Východofranská říše
- e. Dynastie saská – vznik Svaté říše římské (*renovatio imperii*), boj panovníka se šlechtou, říšská církev
- f. Velké postavy středověkého císařství (Jindřich IV., Friedrich Barbarossa, Friedrich II.)
- g. Interregnum, Lucemburkové na císařském trůně
- h. Cesta Habsburků k světovládě (vznik středoevropského soustátí, soupeření s Francií)
- i. Reformace a reforma katolické církve
- j. Tricetiletá válka
- k. Vznik a vzestup Pruska
- l. Války o dědictví španělské a rakouské, sedmiletá válka
- m. Osvícenské reformy v Říši a v Habsburské monarchii
- n. Napoleonské války
- o. Vídeňský kongres, svatá aliance, koncert velmocí, soupeření Pruska a Rakouska
- p. Revoluční 19. století – pnutí politické, hospodářské změny, změny sociální a technologické, nové myšlení
- q. Německo kulturní velmocí

- r. Sjednocení Německa
- s. Německo od sjednocení k válce – imperiální ambice
- t. Rakouské země v 19. století (absolutismus, národnostní problémy, soupeření s Pruskem, cesta ke konstituci)
- u. První světová válka
- v. Důsledky Versaillského mírového systému pro Německo a Rakousko; poválečný chaos a vznik Výmarské republiky
- w. Cesta nacionálních socialistů k moci. Jak funguje totalita? (nacistický stát v praxi)
- x. Druhá světová válka a role Německa
- y. Rozdělené Německo
- z. Pokusy o sblížení, sjednocení Německa
- aa. Role Německa v evropském integračním procesu
- bb. Německo, Rakousko a Čechy

6. Dějiny Ruska, Polska a Skandinávie

- a. Kyjevská Rus (role Varjagů při formování státu východních Slovanů), křest Kyjevské Rusi
- b. Vznik polského státu – Piastovci (a jejich vztah k českému knížectví)
- c. Skandinávie v raném středověku (Vikingové)
- d. Vpád Mongolů – Ruská knížectví pod nadvládou Zlaté hordy. Boj o vymanění z mongolského područí, Vznik Ruska, Ivan Hrozný – samoděržaví, Moskva třetím Římem.
- e. Jagellonci – polsko-litevský stát
- f. Rzeczpospolita – cesta ke šlechtické republice
- g. Polsko, Švédsko, Dánsko a jejich role ve třicetileté válce
- h. Nová evropská velmoc na Baltu – Švédsko
- i. Od nástupu Romanovců k Petru Velikému – Rusko velmocí
- j. Rusko Kateřiny II. – osvícenské reformy. Dělení Polska
- k. Rusko vs. Napoleon Bonaparte
- l. Zaostalý obr – pozvolné cesty Ruska k reformám v průběhu 19. století
- m. Rusko-japonská válka a ruské revoluce
- n. 1. světová válka
- o. VŘSR, občanská válka v Rusku a vznik SSSR, Lenin, Trockij, Stalin a ti druzí
- p. NEP, industrializace, kolektivizace, Stalinova diktatura
- q. Od spolupráce SSSR s Německem k Velké vlastenecké válce
- r. Polsko – druhá světová válka a poválečný vývoj
- s. Studená válka – vznik rozděleného světa a role SSSR ve světovém řádu (Korea, Vietnam, Berlín, Budapešť, Kuba, Praha, Afghánistán)
- t. Rozpad sovětského bloku
- u. Demokratické Rusko? – problémy současného Ruska
- v. Skandinávie, Polsko, Rusko a Čechy – kdo uškrtil Ludmilu? Jihočech na polském trůně? Kam se poděla Dábova bible? Jak dlouho trvají „věčné časy“?

7. Dějiny Byzance, Osmanské říše, Balkánu a Maďarska

- a. Starověké Řecko – nejstarší období po řecko-perské války
- b. Peloponéské války, Athény a Sparta
- c. Vzestup Makedonie, helénská kultura a pád Řecka pod římskou nadvládu
- d. Rozdělení Římské říše (západ vs. východ, Konstantin Veliký, nicejský koncil)
- e. Východořímská říše a Justinián I.
- f. Byzanc a šíření křesťanství (Velká Morava, Panonie - Uhry, Kyjevská Rus); Byzanc a kruciáty
- g. Uherský stát a jeho vývoj do roku 1526
- h. Byzanc a pronikání Mongolů a Turků; pád Cařihradu a jeho důsledky pro Evropu
- i. Turecká expanze do Evropy v 16. a 17. století, Evžen Savojský a Jan III. Sobieski
- j. Nemocný muž na Bosporu – rozpadání Osmanské říše v 19. století; Obnova samostatnosti balkánských států.
- k. Rakousko-Uhersko – vyrovnání mezi Němci a Maďary v Habsburské monarchii
- l. Osmanská říše a Balkán před první světovou válkou, balkánské války

- m. 1. světová válka
- n. Rozpad osmanské říše, nástupnické státy a genocida Arménů
- o. Maďarská otázka a sovětský mocenský blok
- p. Visegrádská čtyřka a evropská integrace
- q. Byzanc, Maďarsko, Balkán a Čechy

8. Dějiny Severní Ameriky

- a. První kontakty mezi Evropou, respektive Asií a Severní Amerikou
- b. Mayové, Toltekové, Aztékové
- c. Osídlování Severní Ameriky od 16. a 17. století – otcové poutníci, Sedmiletá válka v Americe
- d. Válka za nezávislost amerických osad, vznik a počáteční vývoj USA
- e. USA a Kanada v 19. století – Amerika Američanům, územní vývoj USA do 60.let 19. století
- f. Občanská válka v USA, otrokářství, války proti indiánům
- g. USA světovou velmocí, imperiální ambice USA, průmyslový a obchodní rozvoj
- h. 1. světová válka a role USA v ní
- i. USA mezi světovými válkami, světová hospodářská krize, mafie, jazz a prohibice
- j. 2. světová válka v Evropě a v Tichomoří
- k. Studená válka – Korea, Vietnam, Berlín, Kuba, „světový četník“
- l. Kultura a společnost USA po druhé světové válce
- m. USA, Kanada a Čechy

9. Velké mimoevropské civilizace

- a. Starověký Blízký východ – Sumer, Mezopotámie, Babylonie, Persie, Fénicičané
- b. Starověká Indie
- c. Starověká Čína
- d. Starověký Egypt
- e. Objevení Ameriky Evropou v 15. století, conquistadoři a pád indiánských říší
- f. Indiánské civilizace
- g. Afrika a soupeření koloniálních impérií – rvačka o Afriku
- h. Čína, Japonsko a Korea v 19. a na začátku 20. století – opiové války, reformy meidži, Rusko-japonská válka
- i. Čína – od kolonialismu ke komunismu, Kuomintang, Sunjatsen, Čankajšek, Mao
- j. Indie a Pakistan – Gándí, Nehru a ti druzí
- k. Dálnovýchodní konflikty druhé poloviny 20. století
- l. Blízkovýchodní vztahy – Izrael, Palestina, liga arabských států, OOP a Hamás, Írán a Irák
- m. Dekolonizace Afriky, apartheid, Nelson Mandela vs. de Klerk
- n. Čechy, Češi a mimoevropské civilizace – cestovatelé, objevitelé, učenci, světci, státníci, emigranti

10. Evropa a náboženství

- a. Náboženství starých Keltů, Germánů a Slovanů
- b. Šíření křesťanství v Evropě – západní a východní křesťanství
- c. Kláštery
- d. Spory církve a státu (kdo je hlavou křesťanské Evropy)
- e. Snahy o reformu křesťanství (hereze, husitství, protestantská reformace)
- f. Náboženské konflikty 16. a 17. st.
- g. Vznik a šíření islámu do Evropy, maurská kultura a reconquista
- h. Židovství v éře diaspory – ghetta, pogromy, sionismus, šoa a genocida
- i. Židovská otázka v Hitlerově „třetí říši“, rasové zákony; židovství a komunismus
- j. Současný globální svět a náboženství
- k. Náboženská situace v Československu a v České republice – dějiny a současnost

11. Města, řemesla, průmysl a obchod; venkov a zemědělství

- a. Neolitická revoluce, počátky zemědělství
- b. Změny v obdělávání půdy ve středověku a raném novověku, agrární revoluce průmyslového věku

- c. Vývoj městských států ve starověku – řecká polis, keltská oppida a germánská hradiště
- d. Starověká města
- e. Proměny vesnice a způsoby jejich vzniku ve středověku. Města, jejich vznik, městská práva, společnost
- f. Hanza, hanzovní města
- g. Cechy, řemesla a obchod ve středověku
- h. Počátky průmyslové výroby, průmyslová revoluce, od manufaktur k tovární výrobě
- i. Kapitalistický svět – konjunktury a hospodářské krize
- j. Pásová výroba – svět konzumu ve 20. st.
- k. Město a vesnice v Čechách – od osídlování k vysídlování pohraničí

12. Vývoj státního uspořádání v Evropě (od prvních států v Řecku k současnosti)

- a. Řecká polis a její politický vývoj
- b. Řím za etruských králů, období římské republiky, diktatura a triumviráty
- c. Císařský Řím, vznik papežství a cesaropapismus
- d. Kmen, kmenový svaz a první státní útvary ve středověké Evropě
- e. Knížectví, království a Svatá říše římská (národa německého)
- f. Absolutistické monarchie vs. parlamentarismus
- g. Centralizovaný stát x personální unie
- h. Stavovská monarchie, šlechtická republika
- i. Napoleonská Francie a „jaro evropských národů“
- j. Vznik národních států v 19. století
- k. Evropské diktatury a totalitní režimy ve 20. století – Německo, Itálie, Španělsko, Portugalsko, Sovětský svaz jeho satelity a postsovětské režimy
- l. Československo a postavení Slovenska (federace, unitární stát nebo samostatné státy?)
- m. Evropský integrační proces
- n. Čechy, Češi a totalitní režimy 20. století

13. Český stát od počátku dějin do konce 12. století

- a. Osídlení českého území před vznikem Sámovy „říše“ – Keltové, Germáni, Slované
- b. Sámova „říše“
- c. Velká Morava – první státní útvar zasahující na území Čech
- d. První Přemyslovci – legenda vs. skutečnost
- e. První čeští křesťanští mučedníci – Ludmila, Václav a Vojtěch
- f. České knížectví v éře „tří Boleslavů“
- g. České knížectví a jeho krize na konci 10. století – vliv Piastovců
- h. Český stát za knížat Oldřicha a Břetislava I., hnězdenská dekreta, seniorát
- i. Čechy prvně královské – Vratislav II. a jeho vztahy k německé říši
- j. Kosmas – Chronica Boemorum
- k. České knížectví ve 12. st.
- l. Český stát za Přemysla I. Otakara; zlatá bula sicilská
- m. Doba vlády krále Václava I. (1230-1253), Tataři v Čechách, Přemysl II. Otakar – král železný a zlatý
- n. Václav II. a Václav III.
- o. Období zmatků na českém trůně po vymření Přemyslovců

14. Český stát za Lucemburků, doba husitská, poděbradská a jagellonská

- a. Jan Lucemburský a jeho vláda, povýšení pražského biskupství na arcibiskupství
- b. Karel IV. – římský císař, český král – styky s renesanční Itálií
- c. Pražská univerzita – založení, fakulty, vývoj za Lucemburků
- d. Václav IV. a krize českého státu, spor s Janem z Jenštejna, spor s českou šlechtou a spory v německé říši, neshody mezi Lucemburky
- e. Předchůdci Husovi a inspirační zdroje jeho učení, působení a smrt Jana Husa, kostnický koncil
- f. Husitství, též česká reformace – Jan Žižka, Prokop Holý, Jan Roháč z Dubé, Tábor, sirotci, panská jednota, podobojí a podjednou, Čtyři artikuly pražské, Basilejská kompaktáta
- g. Zikmund Lucemburský českým králem a Habsburkové na českém trůně – Albrecht a Ladislav

- h. Správcovství a panování Jiřího z Poděbrad a z Kunštátu; mírové poselstvo, spory s uherským králem Matyášem; jednota bratrská
- i. Jagellonci na českém trůně – Vladislav Jagellonský, vídeňská smlouva, Ludvík Jagellonský, bitva u Moháče a turecká hrozba ve střední Evropě
- j. Kultura jagellonského období českých dějin – vrcholná gotika

15. Habsburkové na českém trůně – do smrti Karla VI.

- a. Habsburská monarchie, Ferdinand I. jako tvůrce střeoevropského soustátí
- b. Maxmilián II. a nástup renesance v českých zemích
- c. Rudolf II., rudolfínská Praha, manýrismus
- d. Konec vlády Rudolfa II. – Rudolfův majestát, spory mezi katolíky a protestanty, vpád pasovských
- e. Nástup Matyáše na český trůn, stavovské povstání a Fridrich Falcký
- f. Ferdinand II., porážka stavů na Bílé hoře, poprava vůdců rebelie a Obnovené zřízení zemské
- g. Třicetiletá válka
- h. Ferdinand III., Ferdinand IV., vestfálský mír, větší samostatnost říšských území; berní rula
- i. Leopold I., Josef I., barokní kultura
- j. Karel VI. a jeho vláda (léta 1711-1740); pragmatická sankce

16. Český stát v tereziánském/josefinském období a v 19. století

- a. České země za Marie Terezie – reformy; završení baroka a nástup osvícenství
- b. Josef II. a mýtus lidového císaře
- c. Leopold II. a české národní obrození
- d. František II. (I.) a české země do roku 1835, první období metternichovského absolutismu
- e. Ferdinand V. (I.), druhé období metternichovského absolutismu, romantismus
- f. Revoluční roky 1848-49, František Palacký
- g. Bachovský absolutismus, první léta vlády Františka Josefa I.; biedermeier
- h. 60. až 80. léta 19. století: Říjnový diplom, liberalizace, kulturní rozkvět českých zemí, završení národního obrození
- i. Česká politická scéna před rokem 1914 – proudy, směry, osobnosti
- j. Spor o Rukopisy (RKZ) jako doklad vyspělosti českého národa – T.G. Masaryk
- k. Kultura a společnost v českých zemích ve druhé polovině 19. století
- l. Průmysl a technicko-vědecký vývoj českých zemí ve druhé polovině 19. století

17. 1. světová válka; česká politika během války a vznik ČSR

- a. Předpoklady a příčiny první světové války; mocenské bloky a jejich formování
- b. Balkánská fronta, začátek války roku 1914, východní fronta, české legie, italská fronta
- c. Západní fronta, mimoevropská bojiště 1. světové války, válka na moři
- d. Válečná věda a technika – nové objevy pro válečný průmysl
- e. VŘSR a vývoj 1. světové války
- f. Vstup USA do konfliktu, konec 1. světové války, mírová jednání
- g. Česká politika během války
- h. Vznik ČSR a rozpad evropských říší (Rusko, Rakousko-Uhersko, Osmanská říše)
- i. Versailleský mírový systém a jeho slabá místa

18. První a druhá čs. republika v kontextu meziválečných evropských a světových dějin

- a. Den 28. října 1918 a události, které mu předcházely; uspořádání ČSR
- b. Národnostní složení ČSR a jeho problémy
- c. Mýtus „zlatých dvacátých“ let v ČSR
- d. Kultura meziválečné epochy v ČSR
- e. Malá dohoda; ČSR v síti mezinárodních vztahů
- f. Třicátá léta 20. století v ČSR a vliv světové hospodářské krize
- g. Rostoucí napětí mezi Čechy a Němci, mezi Čechy a Slováky, mezi Slováky a Maďary v ČSR – radikální hnutí a politické strany
- h. Mnichovská dohoda a její mezinárodní souvislosti

i. Druhá československá republika

19. Druhá světová válka; protektorát Čechy a Morava, Slovenský štát, čs. zahraniční odboj
- Protektorát Čechy a Morava (1939-1945)
 - Kultura a společnost v době protektorátu, vnitřní odboj, proměny účasti komunistů v odboji
 - Heydrichiáda, čs. zahraniční odboj
 - Slovenský štát a jeho existence v letech 1939-45
 - Předpoklady a příčiny druhé světové války
 - Rok 1939 – první rok války
 - 1940 – útok na severské státy a Francii, vznik závislého státu ve Vichy, bitva o Británii
 - Plán Barbarossa – útok na Sovětský svaz
 - Americko-japonský konflikt v Tichomoří, jeho příčiny a širší souvislosti
 - Boje v severní Africe
 - Obrat ve válce: Tichomoří, východní fronta, severní Afrika
 - Den „D“ a operace Overlord
 - Diplomatická jednání „velké trojky“ během druhé světové války
 - Pád Mussoliniho,
 - Konec války v Evropě, Marshallův plán pomoci Evropě
 - Konec války v Tichomoří, atomová zbraň
 - Květnové povstání v Praze, úloha tzv. vlasovců
20. ČSR/ČR od konce 2. světové války do současnosti
- Poválečná obnova Československa
 - Volby v roce 1946 a jejich důsledky
 - Růst moci KSČ, „karlínští kluci“ a únorový puč roku 1948
 - Počátek totalitarismu v Československu, 50.léta – politické procesy, kolektivizace
 - Konec 50. let a léta šedesátá – léta tání a pražského jara – česká cesta komunismu s lidskou tváří, A. Dubček
 - Srpen 1968, jeho předpoklady a důsledky pro českou společnost, „sorry, Tony“.
 - Normalizace, Charta 77, aktivity disentu, „anticharta“
 - Druhá polovina 80.let 20. století – léta pozvolného uvolňování poměrů
 - Sametová revoluce, rok 1989
 - Československo od revoluce k rozpadu federace, vznik České republiky a Slovenské republiky
 - Léta 1992 – 2012 – evropská integrace, NATO, Entropa, pravdoláskaři
 - Kulturní a společenský vývoj od konce 2. světové války do roku 1989 – Zítřka se bude tančit všude; zlatá šedesátá, nová vlna, atd.
 - Kultura „polistopadového Československa“ a prvních let existence České republiky
21. Poválečný svět – do současnosti
- Vývoj poválečného Německa, rozdělení Německa, Berlínská krize, stavba zdi v Berlíně, opětovné sjednocení Německa
 - Studená válka
 - Vývoj v Sovětském svazu – od Chruščova po Gorbačova
 - Rozpad Sovětského svazu a první léta existence postsovětských republik
 - Vývoj ve Spojených státech amerických – politika, kultura, společnost
 - Závody o dobývání vesmíru
 - Dekolonizace, rozpad koloniálních impérií a vznik nových (super)velmocí
 - Třetí svět jako laboratoř velmocí, nepřímé střetávání SSSR a USA
 - Závody ve zbrojení, NATO vs. Varšavská smlouva
 - Blízkovýchodní otázka po vzniku státu Izrael
 - Evropský integrační proces – od ESUO k EHS a EU
 - Balkánské války po roce 1989
 - Globalizace – pozitivní a negativní aspekty
 - Terorismus – ohniska, problémy, vývoj
 - Demografické problémy – „stará Evropa“ vs. „mladá Afrika“ či „dravá Asie“

- p. Ekologie, ekologismus a ekoterorismus
- q. Současná ohniska konfliktů a jejich historické pozadí – Afghánistán, Irák, apod.

22. Velké ideologie 19. a 20. století (liberalismus, komunismus, socialismus, fašismus, nacismus; ženská otázka)

- a. Nacionalismus a jeho vývoj
- b. Sionismus
- c. Liberalismus
- d. Konzervatismus
- e. Komunismus a jeho vývoj
- f. Socialismus, anarchismus
- g. Fašismus; klerofašismus – Itálie, Rakousko, Slovenský štát
- h. Národní socialismus
- i. Ženská otázka, feminismus

23. Evropa objevuje svět – zámořské objevy a kolonizace, imperialismus

- a. Zámořské objevy vikingských nájezdníků
- b. Italské obchodní styky s Orientem, hedvábná stezka, Marco Polo
- c. Portugalské a španělské námořní plavby na konci 15. století, Tordesillas
- d. Conquista, dobývání Nového světa
- e. Británie jako královna sedmi moří, počátky anglické/britské námořní hegemonie, Francis Drake
- f. Anglické/britské, nizozemské, francouzské, portugalské a španělské obchodní a kolonizační snahy v 16. – 18. století
- g. Objevení Austrálie, obeplutí Nového Zélandu, hledání Terra Australis – nejjihnější země, James Cook
- h. Průzkumy Afriky v 19. století, David Livingstone, E. Holub
- i. Imperiální snahy Evropy a USA
- j. Dobývání pólů v prvních desetiletích 20. století – R. Amundsen, F. Nansen, U. Nobile aj.
- k. Dekolonializace

24. Románská, gotická, renesanční, barokní a osvícenská epocha

- a. Románské umění – původ, znaky, chronologie, příklady staveb a dalších děl
- b. Románské umění a české země
- c. Gotika – původ, znaky, chronologie, atd.
- d. Česká gotika – od počátků k Vladislavské gotice
- e. Renesance a humanismus – zdroje, původ, znaky, rozšíření, chronologie
- f. Česká renesance, příklady uměleckých děl a jejich deskripce; čeští humanističtí myslitelé
- g. Manýrismus a baroko – zdroje, původ, rozšíření, chronologie, znaky, varianty (italské vs. severské baroko, u nás barokní gotika)
- h. České umění doby baroka
- i. Osvícenství – zdroje, rozšíření, proudy, důsledky

25. Umění 19. a 20. století

- a. Klasicismus, empír
- b. Romantismus a biedermeier
- c. Realismus
- d. Historismus, neo-slohy 19. století
- e. Secese – Francie, Rakousko, Čechy
- f. Moderní umělecké směry – impresionismus, post-impresionismus, symbolismus, dekadence, expresionismus
- g. Kubismus
- h. Dada, surrealismus
- i. Realismus a neorealismus
- j. Postmoderna, pop-art a po-postmoderní umění
- k. Hudba – od jazzu po techno, hiphop atd.

- l. Fotografie
- m. Film a filmová tvorba

26. Evropská vzdělanost, věda a školství

- a. Možnosti vzdělání ve starověkých kulturách
- b. Středověká vzdělanost, kláštery jako „internet středověku“
- c. Městské a obecní školy, farní školy
- d. Univerzity
- e. Humanismus, církevní školské řády (jezuité, piaristé), J. A. Komenský
- f. Osvícenství, akademie věd a umění, učené společnosti
- g. Vývoj moderní vědy od renesance po současnost
- h. Nobelovy ceny
- i. Významné osobnosti dějin školství: J. F. Herbart, M. Montessori, R. Steiner